

MEDEDELINGEN VAN DE INSTELLINGEN, ORGANEN EN INSTANTIES VAN
DE EUROPESE UNIE

EUROPESE COMMISSIE

Verklaringen van de Commissie (kaderprogramma)

(2013/C 373/02)

VERKLARING VAN DE COMMISSIE

Inzake het kaderprogramma Horizon 2020 stelt de Europese Commissie voor om bij het nemen van beslissingen over EU-financiering van onderzoek aan menselijke embryonale stamcellen met hetzelfde ethische kader als dat van het zevende kaderprogramma voort te werken.

De Europese Commissie stelt de continuering van dit ethische kader voor omdat het, zo leert de ervaring, voor een gebied van wetenschap dat veelbelovend is de ontwikkeling van een verantwoorde benadering mogelijk heeft gemaakt die bevredigend blijkt te werken in de context van een onderzoeksprogramma waaraan onderzoekers uit veel landen met zeer uiteenlopende regelgevingen deelnemen.

1. Het besluit betreffende het kaderprogramma Horizon 2020 sluit expliciet drie onderzoeksgebieden van communautaire financiering uit:
 - Onderzoeksactiviteiten die gericht zijn op het klonen van mensen voor voortplantingsdoeleinden;
 - onderzoek gericht op het veranderen van het genetisch erfgoed van mensen, dat ertoe kan leiden dat die veranderingen erfelijk worden;
 - onderzoek bedoeld om menselijke embryo's te produceren enkel voor onderzoeksdoeleinden of om stamcellen te verkrijgen, onder meer door middel van somatische celkerntransplantatie.
2. Er worden geen activiteiten gefinancierd die in alle lidstaten verboden zijn. Er worden geen activiteiten gefinancierd in een lidstaat waar een dergelijke activiteit verboden is.
3. Het besluit inzake Horizon 2020 en de bepalingen betreffende het ethische kader waaraan de communautaire financiering van onderzoek aan menselijke embryonale stamcellen onderworpen is, houden allerminst een waardeoordeel in over het regelgevings- of ethische kader waaraan dergelijk onderzoek in de lidstaten is onderworpen.
4. Door te vragen voorstellen in te dienen, verzoekt de Europese Commissie niet uitdrukkelijk gebruik te maken van menselijke embryonale stamcellen. Het eventuele gebruik van, zowel volwassen als embryonale, menselijke stamcellen hangt af van het oordeel van de wetenschappers met het oog op de doelstellingen die zij willen bereiken. In de praktijk wordt veruit het grootste deel van de communautaire financiële middelen voor stamcellenonderzoek besteed aan het gebruik van volwassen stamcellen. Er is geen reden waarom dit in Horizon 2020 substantieel zou veranderen.
5. Elk project waarin het gebruik van menselijke embryonale stamcellen wordt voorgesteld, moet door een wetenschappelijke evaluatie komen waarbij de noodzaak van het gebruik van dergelijke stamcellen voor het bereiken van de wetenschappelijke doelstellingen door onafhankelijke wetenschappelijke deskundigen wordt beoordeeld.
6. Voorstellen die door de wetenschappelijke evaluatie komen, worden vervolgens onderworpen aan een door de Europese Commissie georganiseerde stringente ethische evaluatie. Bij deze ethische evaluatie wordt rekening gehouden met de beginselen die zijn weergegeven in het EU-Handvest van de grondrechten en relevante internationale overeenkomsten, zoals het op 4 april 1997 in Oviedo ondertekende

Verdrag inzake de rechten van de mens en de biogeneeskunde van de Raad van Europa en de aanvullende protocollen ervan en de door de UNESCO aangenomen Universele Verklaring inzake het menselijk genoom en de mensenrechten. De ethische evaluatie dient ook om na te gaan of de voorstellen de regels respecteren van de landen waar het onderzoek zal worden uitgevoerd.

7. In speciale gevallen kan tijdens de levensduur van het project een ethische evaluatie worden uitgevoerd.
8. Voor elk project waarin het gebruik van menselijke embryonale stamcellen wordt voorgesteld, moet voor de start van het project de goedkeuring worden gevraagd van de relevante nationale of lokale ethische commissie. Alle nationale regels en procedures moeten worden gerespecteerd, inclusief inzake onderwerpen als ouderlijke toestemming, afwezigheid van financiële stimulans, enz. Er wordt gecontroleerd of bij het project melding wordt gemaakt van door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat waar het onderzoek zal worden uitgevoerd te nemen toestemmings- en toezichtsmaatregelen.
9. Een voorstel dat door de wetenschappelijke evaluatie, de nationale of lokale ethische evaluaties en de Europese ethische evaluatie komt, wordt per geval ter goedkeuring voorgelegd aan de lidstaten, die overeenkomstig de onderzoeksprocedure bijeenkomen in de hoedanigheid van regelgevend comité. Er wordt geen project waarbij menselijke embryonale stamcellen worden gebruikt, gefinancierd dat niet de goedkeuring van de lidstaten krijgt.
10. De Europese Commissie blijft, en dit moet uiteindelijk de patiënten in alle landen ten goede komen, eraan werken om de resultaten van door de Gemeenschap gefinancierd stamcellenonderzoek op grote schaal toegankelijk te maken voor alle onderzoekers.
11. De Europese Commissie zal acties en initiatieven ondersteunen die bijdragen tot een coördinatie en rationalisatie van MES-onderzoek binnen een verantwoordelijke ethische benadering. Met name zal de Commissie een Europees register van menselijke embryonale stamcellijnen blijven ondersteunen. Ondersteuning van een dergelijk register zal een monitoring van bestaande menselijke embryonale stamcellen in Europa mogelijk maken, bijdragen tot het maximaliseren van het gebruik ervan door wetenschappers en kan onnodige afleidingen van nieuwe stamcellijnen helpen voorkomen.
12. De Europese Commissie zal blijven vasthouden aan de huidige praktijk, en zal aan het Comité handelend volgens de onderzoeksprocedure geen voorstellen voorleggen voor projecten die onderzoeksactiviteiten inhouden waarbij menselijke embryo's worden vernietigd, ook niet wanneer het daarbij gaat om het verkrijgen van stamcellen. Dat deze onderzoeksfase niet wordt gefinancierd, betekent niet dat de Gemeenschap geen verdere onderzoeksfasen kan financieren die gepaard gaat met het gebruik van menselijke embryonale stamcellen.

Verklaring betreffende energie

„De Commissie erkent de essentiële rol die energie-efficiëntie bij het eindgebruik en hernieuwbare energie in de toekomst zullen spelen, het belang van betere netwerken en opslag bij het maximaliseren van het potentieel ervan, en de nood aan maatregelen voor marktintroductie om capaciteit op te bouwen, het beheer te verbeteren en marktobstakels te verwijderen zodat oplossingen op het vlak van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie ten uitvoer kunnen worden gelegd.

De Commissie zal ernaar streven ervoor te zorgen dat ten minste 85 % van het budget voor de energie-uitdaging in het kader van Horizon 2020 wordt besteed aan niet-fossiele brandstoffen, en dat hierbinnen ten minste 15 % van het algemene budget voor de energie-uitdaging wordt besteed aan markt-acceptatiemaatregelen voor bestaande technologieën op het vlak van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie in het kader van het programma „Intelligente energie voor Europa III”. Dit programma zal worden uitgevoerd door middel van een specifieke bestuursstructuur en zal eveneens steun omvatten voor de tenuitvoerlegging van het beleid inzake duurzame energie, capaciteitsopbouw en de mobilisering van financiering voor investeringen, zoals tot op heden het geval is geweest.

Het overblijvende deel zal worden toegewezen aan op fossiele brandstoffen gebaseerde technologieën en ontwikkelingsmogelijkheden, die als onmisbaar worden beschouwd om de visie voor 2050 en de overgang naar een duurzaam energiesysteem te kunnen verwezenlijken.

Er zal toezicht worden gehouden op de vorderingen bij de verwezenlijking van deze doelstellingen en de Commissie zal regelmatig verslag uitbrengen over de geboekte vooruitgang.”

Verklaring betreffende artikel 6, lid 5

„Het is de bedoeling van de Commissie om, onverminderd de jaarlijkse begrotingsprocedure, in de context van de gestructureerde dialoog met het Europees Parlement een jaarlijks verslag te presenteren over de uitvoering van de in bijlage II van Horizon 2020 opgenomen verdeling van de begroting op basis van prioriteiten en specifieke doelstellingen binnen deze prioriteiten, met inbegrip van iedere toepassing van artikel 6, lid 5.”

Verklaring betreffende artikel 12

„Op verzoek zal de Commissie de aangenomen werkprogramma's presenteren aan de bevoegde commissie van het Europees Parlement.”

Verklaring betreffende de excellentiekeur

„Op het niveau van de Unie kunnen dankzij EU-brede concurrentie de beste voorstellen worden geselecteerd, hetgeen de kwaliteit ten goede komt en toonaangevend onderzoek en innovatie zichtbaar maakt.

De Commissie is van oordeel dat positief beoordeelde projectvoorstellen in het kader van de Europese Onderzoeksraad, Marie Skłodowska-Curie, maatregelen voor teamvorming, fase 2 van het mkb-instrument of gezamenlijke projectvoorstellen die om budgettaire redenen niet gefinancierd konden worden, toch voldoen aan het criterium topkwaliteit in het kader van Horizon 2020.

Indien de deelnemers dit goedkeuren, kan deze informatie worden verstrekt aan de bevoegde autoriteiten.

De Commissie is bijgevolg ingenomen met alle initiatieven om dergelijke projecten te financieren uit nationale, regionale of particuliere bronnen. In deze context is eveneens een belangrijke rol weggelegd voor het cohesiebeleid, dat moet voorzien in capaciteitsopbouw.”

Verklaring betreffende het verspreiden van topkwaliteit en het verbreden van deelname

„De Commissie verbindt zich ertoe de maatregelen voor het overbruggen van de kloof op het gebied van onderzoek en innovatie in Europa op te stellen en uit te voeren in het kader van de nieuwe rubriek „topkwaliteit verspreiden en deelname verbreden”. Er zullen niet minder middelen worden uitgetrokken voor deze maatregelen dan er in het kader van het zevende kaderprogramma zijn besteed aan acties op het vlak van „het verbreden van de deelname”.

De nieuwe activiteiten van COST in de context van „het verbreden van de deelname” dienen te worden gefinancierd uit het budget dat is uitgetrokken voor „topkwaliteit verspreiden en deelname verbreden”. De activiteiten van COST die hier niet onder vallen, en die wat budget betreft van dezelfde orde van grootte moeten zijn, moeten worden gefinancierd uit het budget dat is toegewezen aan „6. Europa in een veranderende wereld — inclusieve, innovatieve en reflectieve samenlevingen”.

Het grootste deel van de activiteiten met betrekking tot de beleidsondersteuningsfaciliteit en de transnationale netwerken van nationale contactpunten dient eveneens te worden ondersteund door het budget dat is uitgetrokken voor „6. Europa in een veranderende wereld — inclusieve, innovatieve en reflectieve samenlevingen”.

Verklaring betreffende het mkb-instrument

„Steun voor het mkb is bijzonder belangrijk in het kader van Horizon 2020 en neemt een prominente plaats in bij de verwezenlijking van de doelstelling om innovatie, economische groei en het scheppen van banen te stimuleren. Daarom zal de Commissie zorgen voor een hoge mate van zichtbaarheid voor mkb-steun in het kader van Horizon 2020, met name door middel van het mkb-instrument in de werkprogramma's, richtsnoeren en communicatieactiviteiten. Alle mogelijke inspanningen zullen worden geleverd om ervoor te zorgen dat het eenvoudig en duidelijk is voor het mkb om de mogelijkheden die hem worden geboden in het kader van „Maatschappelijke uitdagingen” en „Leiderschap op het gebied van ontsluitende en industriële technologieën” te identificeren en te benutten.

Het mkb-instrument zal ten uitvoer worden gelegd via een centrale beheerstructuur die verantwoordelijk is voor de evaluatie en het beheer van de projecten, met inbegrip van het gebruik van gemeenschappelijke IT-systemen en bedrijfsprocessen.

Het mkb-instrument zal de meest ambitieuze innovatieprojecten van mkb-bedrijven aantrekken. Het zal voornamelijk door middel van een bottom-upbenadering uitvoering krijgen via voortdurende open oproepen die toegespitst zijn op de noden van het mkb, zoals vastgesteld in de specifieke doelstelling „Innovatie en mkb”, terwijl rekening wordt gehouden met de prioriteiten en doelstellingen van „Leiderschap op het gebied van ontsluitende en industriële technologieën” en maatschappelijke uitdagingen en er ruimte wordt gelaten voor horizontale uitdagingen en voorstellen in het kader van „Leiderschap op het gebied van ontsluitende en industriële technologieën”, zodat de „bottom-up”-strategie wordt ondersteund. Deze oproep kan om de twee jaar worden herzien of hernieuwd om rekening te kunnen houden met de tweejaarlijkse strategische programma’s. In voorkomend geval kunnen oproepen met betrekking tot specifieke onderwerpen van strategisch belang worden georganiseerd naast de hierboven beschreven oproep. Deze oproepen zullen het concept en de procedures van het mkb-instrument gebruiken, alsook het enkel contactpunt voor aanvragers en de bijhorende begeleiding door mentoren en coaches.”
